

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2007-261

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Mielonen, Antti			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Jakojärjestelmätyyppinen eläkemekanismi muuttuvassa demografisessa ja taloudellisessa ympäristössä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansantaloustiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2007-05-14	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 74 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Länsimaissa väestön ikääntyminen aiheuttaa paineita eläkejärjestelmien rahoituksen järjestämiseen seuraavien vuosikymmenten aikana. Ikääntyminen johtaa jakojärjestelmän tuoton heikkenemiseen, samalla kun rahastoivan järjestelmän tuotto on pysynyt vakaana. Koska eläkejärjestelmistä päätetään demokraattisesti, jakojärjestelmästä rahastointiin siirtyminen ei kuitenkaan ole poliittisesti yksinkertaista vanhojen sukupolvien uponneiden kustannusten johdosta. Rahastointiin siirtyminen aiheuttaisi myös siirtymäkaudeksi uuden eläkemaksun perimisen, jota nuoremmat sukupolvet vastustavat. Tutkielmassa tarkastellaan, miten jakojärjestelmän poliittinen kannatus voidaan johtaa tilanteessa, jossa sen tuotto on rahastointia matalampi. Toinen osa tutkielmaa tarkastelee ikääntymisen sekä talouden tuottavuuden muutosten vaikutuksia avoimessa taloudessa toimivaan jakojärjestelmään.</p> <p>Tutkielmassa tarkasteltiin eläkemekanismeja pääasiassa kahden artikkelin kautta. Ensimmäisessä osassa tarkasteltiin suljetussa taloudessa toimivaa jakojärjestelmää Cooley ja Soaresin (1999) artikkelin pohjalta. Poliittiseen päätöksentekoon liittyy tällöin mainemekanismi, jossa kunkin periodin toteutunut eläkemaksutaso määrää seuraavan periodin tason. Toisessa osassa tarkasteltiin avoimen talouden kehikossa jakojärjestelmän mekanismeja ikääntymisen ja tuottavuuden heilahtelujen suhteen Conde-Ruiz, Galasso, ja Profetan, (2005) artikkelin pohjalta. Tällöin talouden korkotaso on annettu.</p> <p>Päätuloksina voidaan todeta, että suljetun talouden suhteen jakojärjestelmä voi olla poliittinen tasapaino, vaikka mediaaniäänestäjän elinkaarieläkemaksujen ja eläketulojen erotuksen nykyarvo on negatiivinen. Tällöin talouden ollessa tasapainossa korko-, palkka- ja työntarjontapäätökset johtavat mallin kokonaistaloudellisessa kehikossa positiivisen eläkemaksutason äänestystasapainoon.</p> <p>Ikääntyminen aiheuttaa jakojärjestelmän tuoton heikkenemistä ja toisessa tarkastellussa mallitaloudessa, jossa korkotaso on annettu, se johtaa myös talouden tasapainotilassa eläkemaksujen nousemiseen, joka puolestaan johtaa eläkkeellesiirtymisen aikaistumiseen. Kun mallin hyötyfunktioon lisätään negatiivinen tulovaikutus, ikääntyminen johtaa laadullisesti samankaltaisiin tuloksiin. Toisaalta tällöin tulovaikutuksen ansiosta toimijoiden elinkaaritulojen pieneneminen eläkemaksujen kasvamisen johdosta johtaa eläkkeellesiirtymisen lykkääntymiseen, eli vapaa-ajan kysynnän pienenemiseen ja näin vaikuttaa lieventävästi jakojärjestelmän rahoitusongelmiin. Myöskin palkkaerojen kasvu johtaa samaan tulokseen. Näin tulovaikutuksen huomioiminen johtaa ikääntymisen vaikutusten lievenemiseen, erityisesti yhteiskunnissa joita kuvaa heikentynyt talouskasvu ja kasvaneet tuloerot.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords eläkejärjestelmät eläkkeet rahoitus ikääntyminen eläkemaksut jakojärjestelmät äänestäminen äänestyskäyttäytyminen			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			